Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Digitale Economie

Auteur
[redacted]

Aan de Staatsecretaris van Economische Zaken - Digitale Economie en Soevereiniteit

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
26 maart 2026

Kenmerk
DGED-DE / 105449378

nota
TER BESLISSING

Beslisnota Kamerbrief schaarste antenne-opstelpunten

Kopie aan
[redacted]

Parafenroute

Bijlage(n)

[redacted]

Aanleiding

Op 30 januari 2025 is in een Commissiedebat Telecommunicatie een toezegging gedaan om de Tweede Kamer een stand van zaken te geven over een onderzoek naar de schaarste van antenne-opstelpunten. De drie mobiele netwerkaanbieders (MNO's), verenigd in samenwerkingsverband Monet, signaleren aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dat zij in toenemende mate moeite ervaren met het vinden van geschikte locaties voor antenne-opstelpunten.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de Kamerbrief en deze te ondertekenen.

Kernpunten

- De toezegging is gedaan door de (toenmalige) Minister van Economische Zaken in een Commissiedebat Telecommunicatie aan lid Kisteman (VVD), na vragen over schaarste van antenne-opstelpunten in Nederland. Afhandeling van deze toezegging heeft langer geduurd, onder andere als gevolg van de looptijd van het onderzoek.
- In de brief zet u eerst uiteen wat het belang is van hoogwaardige connectiviteit als fundament om de kansen van digitalisering ten volle te kunnen benutten. Ook geeft u hierbij aan dat de dekking van zowel de vaste als de mobiele telecomnetwerken zeer hoog is in Nederland.
- De MNO's stellen dat schaarste van geschikte locaties voor antenne-opstelpunten op termijn kan leiden tot het onder druk komen van de beschikbaarheid en kwaliteit van hun mobiele netwerken. Zij vragen om deze reden om maatregelen die de plaatsing zouden moeten vergemakkelijken.
- N.a.v. de vraag van EZ om een cijfermatige onderbouwing, heeft onderzoeksbureau Dialogic in opdracht van Monet onderzoek uitgevoerd naar de schaarste van antenne-opstelpunten.[1] U geeft in de Kamerbrief aan dat het

[1] https://www.nlconnect.org/kennis/graafrechten/onderzoek-naar-de-schaarste-aan-antenne-opstelpunten-in-nederland

rapport laat zien dat er meer moeite is met het vinden van geschikte locaties, met name in (groot)stedelijke gebieden, maar dat er vooralsnog geen landelijke structurele problemen zijn. U roept de MNO's op de ontwikkelingscijfers te blijven monitoren.

- Desalniettemin geven de bevindingen van het onderzoeksrapport aanleiding om twee aanvullende, beleidsmatige, maatregelen te verkennen, die de plaatsing van antennes kan vergemakkelijken. Dit zijn:
  - Het ophogen van de grens voor vergunningsvrije plaatsing van antenne-installaties van 5 naar 7 meter;
  - Het vernieuwen van het Antenneconvenant en het daarbij betrekken van extra deelnemers met veel (hoogbouw) vastgoed[2].

Toelichting

- Deels is de gepercipieerde schaarste een gevolg van een veranderende markt. Zo nemen gebouweigenaren tussenpartijen in de hand bij onderhandeling over voorwaarden, waaronder beprijzing. Voor zover het ziet op het functioneren van de markt, is het aan de Autoriteit Consument en Markt (ACM) om in te grijpen.
- Uit het onderzoek blijkt dat locatieverwerving en bouw van antenne-installaties een complex proces is. Desondanks blijkt uit de cijfers dat er geen toename is in de doorlooptijd om een antenne-opstelpunt te realiseren. Ook zijn er geen grootschalige tekortkomingen in netwerkdekking of -capaciteit vastgesteld door de onderzoekers.
- Verder blijkt uit het onderzoek dat er met name een toename is in zoekgebieden in (groot)stedelijke gebieden. In deze gebieden vindt een groot gedeelte van de plaatsing van antenne-installaties plaats op daken van (hoge) gebouwen. Deze dakruimte wordt echter schaarser als gevolg van andere doeleinden, als verduurzaming, vergroening of optoppen.
- Nederland kent al een vrij liberaal regime[3] voor de plaatsing van antenne-installaties. Zo is deze tot 5 meter vergunningsvrij, waardoor een groot gedeelte van de antenne-installaties vergunningsvrij geplaatst kan worden. Samen met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zullen de mogelijkheden worden verkend voor een ophoging tot 7 meter vergunningsvrij. Dit zou de mogelijkheden voor medegebruik van antenne-opstelpunten kunnen vergroten.
- In het Antenneconvenant staan de afspraken tussen de Rijksoverheid, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de MNO’s voor een zorgvuldige plaatsing van vergunningsvrije antennes voor mobiele communicatie in Nederland. Het betrekken van organisaties met veel (hoogbouw) vastgoed zou de beschikbaarheid van antenne-opstelpunten in stedelijk gebied kunnen bevorderen.
- Ook de Europese gigabitinfrastructuurverordening (Gigabit Infrastructure Act; GIA) kan extra mogelijkheden bieden voor de MNO’s. Zo verplicht de GIA overheidsinstanties om mee te werken aan redelijke verzoeken voor gebruik van objecten van overheidsinstanties voor de plaatsing van antenne-installaties. Dit kan mogelijk het aanbod van antenne-opstelpunten vergroten.

[2] Bijvoorbeeld de koepels van woningcorporaties, universiteiten, hogescholen en/of MBO’s.
[3] Niet alle EU-lidstaten kennen mogelijk vergunningsvrijstellingen voor de plaatsing van antenne-installaties. https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/93930